

XXX
Gemeente
Amsterdam

Best practices

Parels uit de stadsdelen
en de zeven inzichten

Inhoud

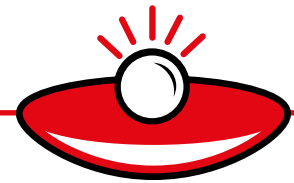
1	Inspireer en stimuleer verandering vanuit intrinsieke motivatie	3
	Parel: BIKO uit Amsterdam Oost	3
2	Ken de buurt en benut de kansen in het aanbod	4
3	Zorg voor een 'herkenbare, toegankelijke plek in de wijk'	5
	Parel: de buurtkamers in Amsterdam West	5
4	'Verbinden van vraag en aanbod' gaat niet vanzelf	6
5	Investeer in samenwerking	7
	Parel: Samenwerkingsverband van Alliantie Wijkzorg Centrum en partijen uit de sociale basis	7
6	Blijf ontwikkelen en leren	8
7	Laat buurtteams samenwerken met de sociale basis	9

1 Inspireer en stimuleer verandering vanuit intrinsieke motivatie

- Een gedragen visie van inclusiviteit en wederkerigheid:
 - Iedereen hoort erbij, gelijkwaardig aan elkaar.
 - Mens tot mens: we werken met elkaar, voor elkaar.
 - Eerst helpen, dan verder helpen.
 - Iedereen kan wat, met elkaar voor elkaar.
- Beweging tot stand brengen, niet formaliseren of institutionaliseren.
- Met passend gedrag van professionals: gelijkwaardig en open.

Elementen:

- ✓ Verbind vanuit het 'waarom'-verhaal.
- ✓ Inspireer mensen om het goede te doen en zelf actief te worden

Parel: BIKO uit Amsterdam Oost

BIKO is een ontmoetingsplek, buurtcentrum, activiteitscentrum; een bijzondere plek voor en door bewoners van Amsterdam Oud Oost. Een bewonersinitiatief van onderaf. Het kernwoord is 'vertrouwen'. Bij buurtbewoners bestond de behoefte een plek te creëren waar men elkaar kon ontmoeten en ondersteunen. Vanuit nul is er samen opgebouwd, wat uiteindelijk is uitgegroeid tot een bruisende plek; de buurt en haar bewoners zijn opgeleefd en hebben een tweede huiskamer.

Dynamo (participatiemedewerker) heeft een pand ter beschikking gesteld en verschillende buurtbewoners een sleutel overhandigd: 'Ga het maar samen doen'. Dat vergt lef en vertrouwen. De durf om de boel te laten knallen, mensen met elkaar te laten botsen en ze het vervolgens zelf te laten oplossen. Daaruit vloeien eigenaarschap en verbondenheid voort.

Het precieze gebruik van het pand was voor de bewoners om in te vullen. Het feit dat verschillende bewoners over een sleutel beschikten, zorgde voor een gedeeld eigenaarschap. Vervolgens moest men echter doorgroeien naar gezamenlijk eigenaarschap. De verschillende ideeën, behoeften, wensen, groepen, dromen; alles moest samen komen.

De ondersteunende professional(s) vanuit Dynamo lieten het gebeuren en begaven zich op de achtergrond. Niet te vaak en niet op vaste tijden aanwezig zijn, maar wel beschikbaar om samen met de bewoners afspraken te maken. De kunst van het loslaten als professional, ingezet als een bewuste methode.

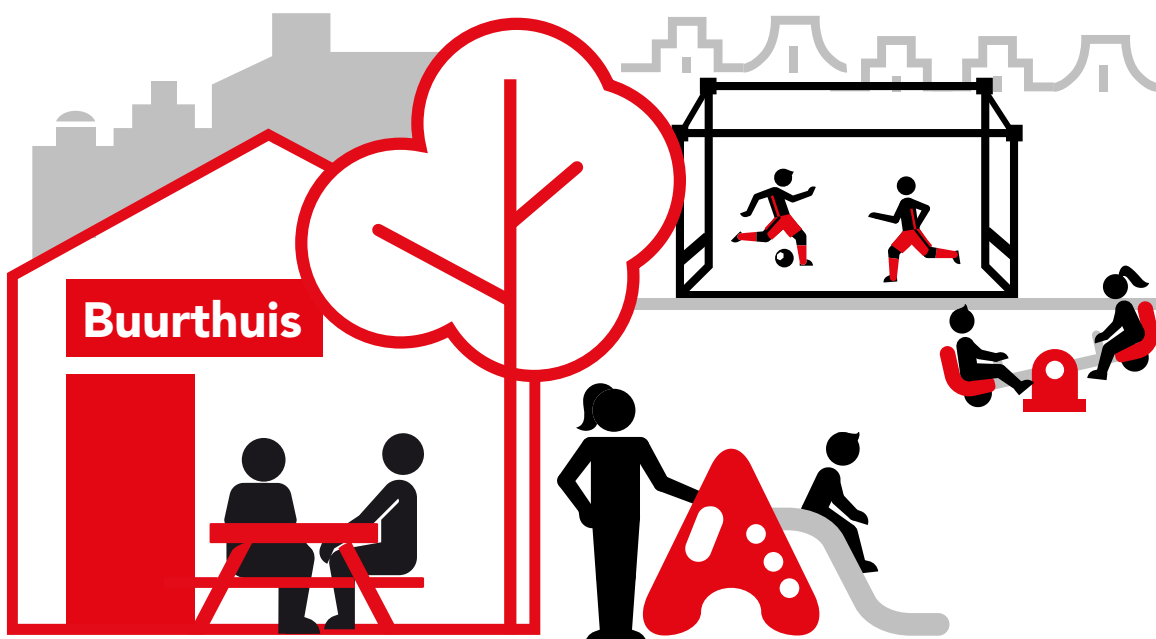

2 Ken de buurt en benut de kansen in het aanbod

- Ken het netwerk en benut het aanbod in de wijk.
- Werk uit verbondenheid met de wijk en organiseer de zorg en ondersteuning waar mogelijk samen.
- Creëer ruimte om te doen wat nodig is.
- Voed de sleutelfiguren / zelforganisaties / ervaringsdeskundigen met kennis en ervaringen.
- Bouw de relatie van twee kanten op.
- Netwerk in de wijk is een vindplaats: met tijdige signalering kom je problemen eerder op het spoor en draag je bij aan preventie.
- Zorg dat de potentie wordt benut: iedereen kan wat.
- Aanbod voor de eigen achterban versterkt het zelforganiserend vermogen van bewoners. Het uitgangspunt van de gemeente is echter een inclusief aanbod (open voor iedereen).

Elementen:

- ✓ Neem het kennen van de buurt mee als voorwaarde voor succes buurtteams (opdracht buurtteams):
 - Buurtteams kennen de activiteiten, achterliggende organisaties en bewonersinitiatieven die vanuit de sociale basis worden aangeboden. Kansen en mogelijkheden worden benut.
 - Met aanwezigheid en netwerk in de buurt kom je tijdig problemen op het spoor. Kennismaking en kennisdeling tussen buurtteams en initiatiefnemers in de sociale basis wordt daarom structureel gefaciliteerd en gestimuleerd.
- ✓ Blijf onderzoeken en verkennen:
 - Blijf onderzoeken of activiteiten vanuit de sociale basis de Amsterdammer kunnen versterken en/of het welzijn van de Amsterdammer kan vergroten.

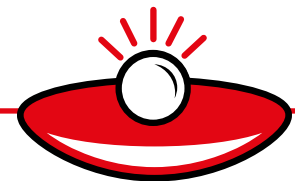

3 Zorg voor een 'herkenbare, toegankelijke plek in de wijk'

- Open deur, om de hoek, nabij, herkenbaar
- Kleinschalig, inclusief, multidisciplinair aanbod: verzameling van het aanbod (meerdere partijen, een plek in de wijk).
- Vertrouwd, toegankelijk, laagdrempelig, waar je binnen kunt lopen met óf zonder vragen. Liefst een locatie waar de loop al in zit.
- Profilering van locatie (plek van mensen, vrijwilligers in plaats van een plek met professionele uitstraling van instanties en betaalde professionals).
- 24/7 i.p.v. 9-tot-5-mentaliteit

Elementen:

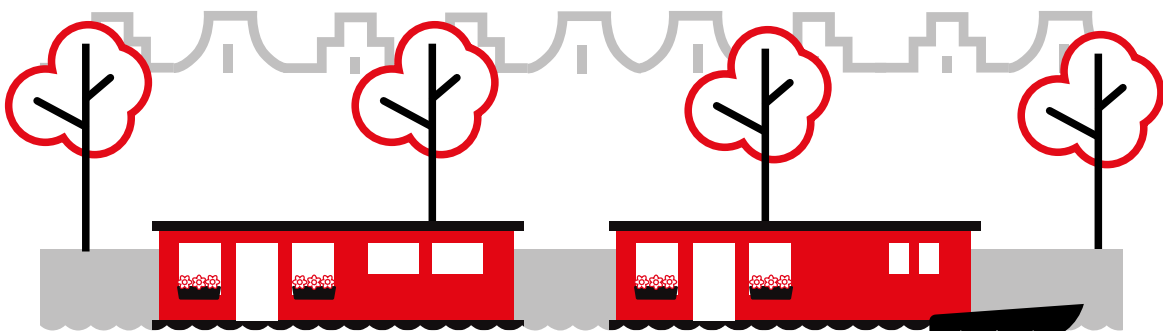
- ✓ Herkenbare, toegankelijke plek in de wijk. Zoek aansluiting waar mensen al zijn.
- ✓ Geen 9-tot-5-mentaliteit. En let op het profiel: er is minder inloop bij een al te 'formele' werkplek,
- ✓ Vind- en koppelplek: van kleine vraag naar het verbinden van de vraag aan aanbod, en van daaruit naar eigen inzet voor derden.
- ✓ Plek in de wijk:
 - Een fysieke plek in de wijk brengt vraag en aanbod makkelijker bijeen: vraag en aanbod worden sneller gekoppeld worden en mensen worden ook gestimuleerd zich zélf in te zetten.
 - Aanwezigheid in de wijk draagt bij aan vroegtijdige.

Parel: de buurtkamers in Amsterdam West

Buurtkamers Amsterdam West zijn fysieke ontmoetingsplekken in, door en voor de buurt. Zo'n buurtkamer is een laagdrempelige en veilige plek waar bewoners naar toe (kunnen) gaan, ook als het even niet goed met ze gaat – zonder dat ze meteen in de zorg belanden. De buurtkamers zijn opgericht door bewoners en worden beheerd door (zelfgeworven) vrijwilligers. Mensen van verschillende achtergronden kunnen elkaar ontmoeten en ondersteunen. De zes buurtkamers (Parlarie, Jeltje, Costa & Co, Corantijn, Bestevaer, Bellamy) in West vormen de basis voor een fijnmazig netwerk waar ervaringen en tips gedeeld.

Indien nodig kan nodig het buurtteam, in overleg met de bewoner, ingeschakeld worden. Omgekeerd kan ook een medewerker van het buurtteam langsgaan en signaleren of ondersteuning vanuit het buurtteam gewenst is.

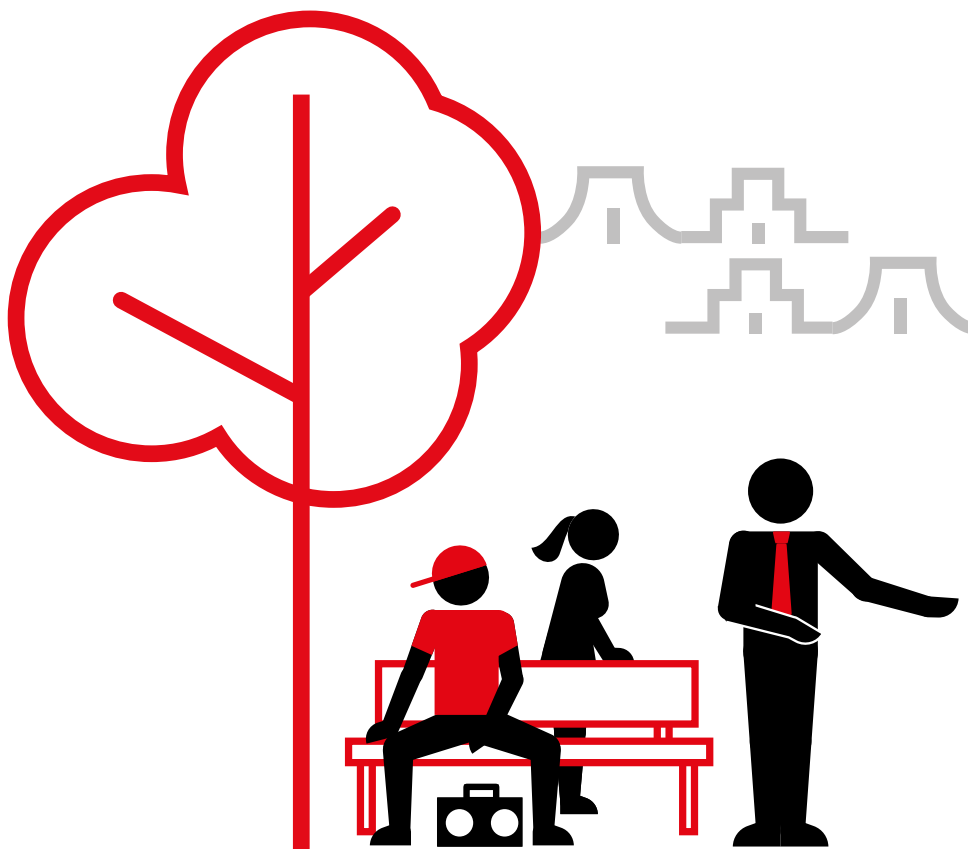

4 'Verbinden van vraag en aanbod' gaat niet vanzelf

- Verbinden gaat niet vanzelf of met verwijzing alleen, maar kan meer begeleiding en ondersteuning vragen.
- Buurtspillen/ambassadeurs kunnen vraag en aanbod verbinden:
 - Het gaat om relaties tussen mensen, meer dan tussen organisaties.
 - Menselijke schakel / verbinder / 'Haarlemmerolie'.

Elementen:

- ✓ De buurtteams moeten voldoende tijd beschikbaar hebben om bewoners toe te leiden naar activiteiten en voorzieningen in de sociale basis.
- ✓ Professionals met hart voor de buurt (en niet instanties) zorgen voor echte verbinding (en begeleiden zo lang als nodig is):
 - Iedereen kennen: lijntjes leggen met verschillende lagen (naast de professionals, ook met hun managers, idem bij gemeente, want die kun je aanspreken & inzetten).
 - Vraagt om een vrije & onafhankelijke rol ('Je bent van niemand').
 - Met bereidheid om soms (net) buiten de lijntjes te kleuren.
 - Verder bouwen aan het netwerk (vragenstellers worden op hun beurt ook weer onderdeel van het netwerk).
 - Signaleren, verbinden en grijze vlakken pakken: het vraagt lef en ruimte voor om een onafhankelijke rol en zelfsturing.
 - Iemand moet overzicht hebben op het (enorme) krachtenveld op stadsdeelniveau.

5 Investeer in samenwerking

- Verbind vanuit visie (professionals en buurt).
- Partijen moeten elkaar als gelijkwaardigen in de samenwerking erkennen en waarderen
- Ook voor informeel zorg/wijk- en maatschappelijk initiatief geldt: professionals tijdig betrekken/ inschakelen.
- Geen bijeenkomen 'om het bijeenkomen', meer gericht uitnodigen.

Elementen:

- ✓ Gezamenlijke visie / gedeelde motivatie stimuleert en enthousiasmeert. Visie verbindt. Een gedeelde visie is een goede start van de samenwerking; het is iets waar je indien nodig steeds weer op terug kan grijpen.
- ✓ Andere werkzame elementen van samenwerking:
 - Samenwerking ontstaat niet vanzelf, het aanjagen van samenwerking vraagt blijvend ondersteuning.
 - Wees helder in doel en afbakening van bijeenkomsten.
 - Wees helder over rollen en verantwoordelijkheden.
 - Resultaat van de samenwerking zichtbaar maken is motor van toekomstige samenwerking
- ✓ Samenwerking vraagt tijd, waarbij we rekening zullen moeten houden met de netwerken op verschillende niveaus:
 - Afstemming in de buurt/wijk (tussen mensen, met buurtteam).
 - Afstemming met partijen binnen stadsdeel (samenwerking/ opvolging van de informele zorgallianties en wijkzorgallianties).
 - Verbinden met netwerk van stedelijke partijen (kennisdeling).
- ✓ Vrijwilligers komen als zij de meerwaarde zien (intrinsieke motivatie en vrije keuze): neem ze mee in de verandering en sluit aan op geleerde lessen.

Parel: Samenwerkingsverband van Alliantie Wijkzorg Centrum en partijen uit de sociale basis

In het samenwerkingsverband gaat het om het ervaren en uitvoeren van een gezamenlijk eigenaarschap van de problemen en uitdagingen binnen het sociaal domein. Door op alle niveaus integraal samen te werken vanuit de bedoeling 'de Amsterdammer centraal te stellen' wordt de 'organisatiebloedgroep' minder belangrijk – en dus ook de onbedoelde concurrentiestrijd.

Gezamenlijk onderschrijven van een visie, en samen onderzoeken hoe je op basis van ieders kracht en expertise tot de beste antwoorden kan komen. Hiermee kunnen uitgangspunten als 'leefwereld', 'preventie', 'eenvoud' en 'eerlijk' makkelijker nageleefd worden.

De samenwerking heeft op zowel proces, uitvoering, resultaat en kosten een positief effect:

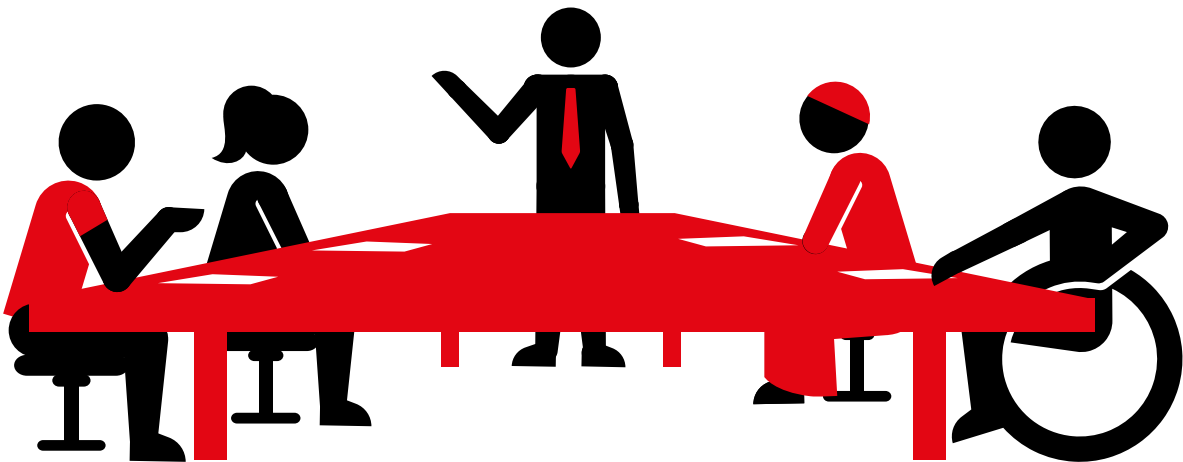
- Dubbelingen eruit.
- Doen wat nodig is (juiste ondersteuning/zorg op het juiste moment op de juiste plek).
- Samenwerking vanuit de vraag van de Amsterdammer leidt weer tot doelmatiger inzetten van middelen (subsidies)/
- Voor de Amsterdammer maakt het niet uit waar hij zijn hulpvraag stelt omdat de achterkant strak gezamenlijk georganiseerd is.
- De professional werkt voor de Amsterdammer en zijn of haar opdracht is hierop gericht. Er is geen concurrentie tussen organisaties en er zijn geen conflicterende organisatiedoelen.
- Co-creatie wordt gestimuleerd.

6 Blijf ontwikkelen en leren

- Signaleer en agendeer de grijze vlekken/ leemtes in (eenmalige) themabijeenkomsten/gesprekstafels. Zet de juiste mensen aan tafel.
- Laten we met elkaar blijven leren in de stad en behouden wat is opgebouwd (denk aan de eerdere investering op stadsdeelniveau: netwerk opgebouwd door informele zorgallianties en wijkzorgnetwerken.
- Zorg voor verduurzaming van geleerde lessen: behoud het goede dat is opgebouwd.
- Zorg voor draagvlak bij management/bestuurders, zodat er ruimte is om deel te nemen aan activiteiten.
- Geef ruimte en biedt podia (al dan niet digitaal).
- De grotere beweging vraagt meer ondersteuning, bijvoorbeeld door het organiseren van stadsgesprekken.

Elementen:

- ✓ Behoud en veranker het blijvend leren (op inhoud en proces).
- ✓ Doe een appel op bestaande podia voor kennisdeling.
- ✓ Stimuleer en motiveer, maar besef: zaken zijn niet te kopiëren. Geef ruimte voor lokaal maatwerk
- ✓ Organiseer netwerken voor blijvend leren, op verschillende niveaus in de stad (buurt, stadsdeel en stedelijk). Deel kennis én verduurzaam geleerde lessen (cyclisch leren).
- ✓ Casuïstiekbespreking heeft meerwaarde in innovatie (integrale oplossingen ontdekken, elkaar kennen/begrijpen, geleerde lessen delen).

7 Laat buurtteams samenwerken met de sociale basis

Elementen:

- ✓ Blijf een appel doen op bewezen (community-)initiatieven. Kopieer niet, stimuleer wel.
- ✓ Organiseer fysieke ruimte om initiatieven te ontplooiën (en gebruik alles wat er is in de buurt. Ook buiten kantooruren.)
- ✓ Continuïteitsrisico's van activiteiten moet je accepteren.
- ✓ Blijf alert, maar leg geen al te strikte, inperkende kwaliteitsnormen op.
- ✓ Ambtelijke structuren zijn niet of nauwelijks geschikt voor 'zelf- of samenbeheer'. Ambtenaren moeten meer ruimte bieden, ook binnen de beleidskaders.

Gemeente Amsterdam